

2022–2030 M. KAUNO REGIONO PLĖTROS PLANO

PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. LT022-01-04-01 „DARNAUS JUDUMO MIESTUOSE SKATINIMAS“

PAGRINDIMO APRAŠAS

2023-11-20 Nr. 6PA-9

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	Pažangos priemone prisidedama prie 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plane (toliau – planas) nustatyto uždavinio Nr. LT022-01-04 „Vystyti darnius keliavimo būdus“ įgyvendinimo.
---	---

II SKYRIUS

SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS

Pažangos priemone Nr. LT022-01-04-01 „Darnaus judumo miestuose skatinimas“ (toliau – priemonė) sprendžiama Kauno regione identifikuota problema „Poveikis klimato kaitai ir nepakankamas atsparumas klimato kaitos poveikiui“ ir šalinama priežastis „Netvari susisiekimo sistema“.

Su sprendžiama problema ir jos priežastimi tiesiogiai yra susijusios šios tikslinės grupės: Birštono, Kauno miesto, Kėdainių ir Jonavos rajonų savivaldybių gyventojai ir Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestuose besilankantys asmenys, kurie gaus naudą įdiegus darnaus judumo priemones. Įgyvendinant priemonę bus skatinamas darnus judumas Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestuose, vystant ir modernizuojant bevariklio transporto infrastruktūros tinklą miestuose, plėtojant galimybes integraliai naudotis viešojo transporto sistema, darant patrauklesnį naudojamą viešuoju transportu, siekiant pakeisti keliavimo įpročius į draugiškesnius aplinkai. Tikimasi, kad išplėtus ir modernizavus bevariklio ir viešojo transporto bei keliavimo pėsčiomis infrastruktūrą, Birštono, Kauno miesto, Kėdainių ir Jonavos rajonų savivaldybių gyventojai ir Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestų lankytojai savo kelionėms dažniau rinksis bevariklį ar viešąjį transportą bei keliaus pėsčiomis. Atsižvelgiant į tai, kad didėja ir ateityje (ir 5 metus po priemonės įgyvendinimo pabaigos) didės žmonių sąmoningumas dėl keliavimo įpročių keitimo – vis daugiau žmonių, siekdami mažiau teršti aplinką ir stengdamiesi gyventi sveikai, rinksis alternatyvius automobiliui aplinkai draugiškesnius keliavimo būdus. Gyventojams renkantis darnius keliavimo būdus bei naudojantis tvaresne susisiekimo sistema bus išmetama mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų į aplinką, sumažės įtaka klimato kaitai.

Dalis priemonės poreikį pagrindžiančios aktualios informacijos pateikta plano I skyriaus „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“ dalyje „Kauno regiono esamos situacijos analizė“, aprašant problemą „Poveikis klimato kaitai ir nepakankamas atsparumas klimato kaitos poveikiui“. Taip pat priemonei aktuali informacija pateikiama Darnaus judumo Birštono mieste plane, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestų darnaus judumo planuose¹.

¹ Patvirtintas Birštono savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-202 „Dėl Darnaus judumo Birštono mieste plano tvirtinimo“; Patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2019 m. lapkričio 19 d. sprendimu Nr. T-516 „Dėl Kauno miesto savivaldybės darnaus judumo plano patvirtinimo“; Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. TS-180 „Dėl Kėdainių miesto darnaus judumo plano patvirtinimo“; iš dalies

Planuojant priemonę buvo įvertinta:

- pagal 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ finansavimo gairės² (toliau – regioninės priemonės gairės) remiamos veiklos: viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas, alternatyviųjų degalų įkrovimo ir (ar) papildymo infrastruktūros plėtra, dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra miestuose ir darnaus judumo miestų planuose numatytų priemonių, prisidedančių prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo, įgyvendinimas;

- esama darnaus judumo infrastuktūra, jos būklė, naudojimosi tendencijos bei didžiausią įtaką gyventojų ir lankytojų keliavimo įpročių keitimo pokyčiams galinti daryti infrastruktūros plėtra, remiantis Darnaus judumo Birštono mieste planu, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestų darnaus judumo planais ir realia esama situacija;

- planuojama Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestų ir priemiesčių urbanistinė plėtra;

- kad 2022 m. Birštono, Kauno miesto, Kėdainių ir Jonavos rajonų savivaldybėse tūkstančių gyventojų tenkantis individualių lengvųjų automobilių skaičius buvo atitinkamai: 600, 449, 529 ir 506;

- įvertinus Kauno miesto savivaldybės patirtį, kad vystant dviračių takų tinklą, gyventojai dažniau atsisako kelionių automobiliu: 2015–2023 m. Kauno mieste buvo nutiesta 151 km dviračių takų, o 2022 m. jau buvo matomas tūkstančių gyventojų tenkančio individualių lengvųjų automobilių skaičiaus mažėjimas Kauno miesto ir Kauno rajono savivaldybėse atitinkamai: nuo 457³ (2021 m., kai iki šių metų fiksuotas jo augimas) iki 449 (2022 m.) ir nuo 580 (2021 m., kai iki šių metų stebimas jo augimas) iki 565 (2022 m.);

- kad mažiausia dalis Kauno regiono, o tame tarpe ir Birštono, Kauno miesto, Kėdainių ir Jonavos rajono savivaldybių gyventojų, kelionėms renkasi bevarikles transporto priemones ar keliauja pėsčiomis, didesnė dalis renkasi viešąjį transportą ir didžiausia dalis – lengvąjį automobilį;

- kad 10 proc. Lietuvos gyventojų dviračiu važinėja kelis kartus per mėnesį, kartą per mėnesį – 5 proc., o 4 iš 10 dviračiu nevažinėja apskritai; dviračiai vis dar didžiajai daliai gyventojų išlieka labiau pramoga ar aktyvus laisvalaikio praleidimas, bet ne kasdienio susisiekimo priemonė; didžiąją dalį gyventojų rinktisi dviratį, kaip alternatyvą motorinei transporto priemonei, vis dar stabdo nepakankama dviračių infrastruktūra⁴;

- siekis paskatinti kuo daugiau gyventojų pasirinkti aplinkai draugiškesnius keliavimo būdus ir, kad dviratininkų bei pėsčiųjų dalis tolygiai augtų, atitinkamai mažėjant kelionių automobiliu bendrame kelionių pasiskirstyme;

- reikalavimai, nustatyti regioninės priemonės gairių remiamoms veikloms dėl didžiausios galimos projekto finansuojamosios dalies dydžio, bei kiti projektų įgyvendinimui nustatyti reikalavimai.

pakeistas planas Jonavos rajono savivaldybės 2023 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. ITS-184 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 29 d. sprendimo Nr. ITS-167 „Dėl Jonavos miesto darnaus judumo plano patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“.

² Patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2023 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 3-192 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ finansavimo gairių patvirtinimo“.

⁴ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos užsakymu Rinkos tyrimų bendrovės „Spinter tyrimai“ 2023 m. rugpjūčio 23 d.–rugsėjo 12 d. atlikta visuomenės nuomonės apklausa, kurioje dalyvavo daugiau nei 1 000 18–75 m. amžiaus respondentų (<https://www.delfi.lt/verslas/transportas/tyrimas-penktadalis-lietuviu-dviraciui-keliauja-bent-karta-per-savaite-94866041>).

Įgyvendinus priemonę Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestuose ir priemiesčiuose bus išplėsta darnaus judumo infrastruktūra:

- bus įrengta ir atnaujinta 47,115 km dviračiams skirtos infrastruktūros: Birštono mieste – 0,6 km, Kauno mieste – 5,89 km, Kėdainių mieste – 10,9 km ir Jonavos mieste ir priemiestyje – 29,725 km.

- 52 932 Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestų bei priemiesčių gyventojų ir šių miestų lankytojų per metus pasinaudos dviračiams skirta infrastruktūra: Birštono mieste – 10 000, Kauno mieste – 5 000, Kėdainių mieste – 10 950 ir Jonavos mieste ir priemiestyje – 26 982;

- bus įgyvendinta 1 Kėdainių miesto darnaus judumo plane numatyta priemonė, prisidėsianti prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo.

Skatinant darnų judumą Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestuose Kauno regione bus prisidedama prie 2022–2030 metų regionų plėtros programoje⁵, nustatyto šio poveikio rodiklio siekimo:

- Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas 1 gyventojui – gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas) mažėjimo. Planuojama, kad 2030 m. Kauno regione vienam gyventojui bus išmetama 1,33 tonos šiltnamio efektą sukeliančių dujų.

Regiono darnaus judumo infrastruktūros plėtra buvo įgyvendinama naudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas: 2007–2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos įgyvendinimo priemonės VP2-4.4-SM-02-R ir 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimo priemonės Nr. 04.5.1-TID-R-514 „Darnaus judumo priemonių diegimas“. Atsižvelgiant į tai, kad žmonių, įskaitant ir Birštono, Kauno miesto, Kėdainių ir Jonavos rajonų savivaldybių gyventojų, poreikis keliauti aplinkai draugiškais keliavimo būdais auga ir augs, būtina užtikrinti patogų susisiekimą pėsčiomis, bevariklėmis transporto priemonėmis bei viešuoju transportu, ir, nors jau ir anksčiau buvo investuota vystant šią infrastruktūrą, bet ji dar nėra pakankamai išvystyta, o dalis esamos – neatitinka keliautojų poreikių ir nėra sudarytos galimybės patogiai aplinkai draugiškais keliavimo būdais pasiekti darbo vietas, viešąsias paslaugas ir kt.

III SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Pažangos priemonės veiklos įgyvendinamos Kauno regiono teritorijoje, apimančioje Darnaus judumo Birštono mieste plano, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestų darnaus judumo planų įgyvendinimo teritorijas.

IV SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Pažangos priemonės veikla – skatinti darnų judumą Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestuose – pasirinkta siekiant šalinti problemos „Poveikis klimato kaitai ir nepakankamas atsparumas klimato kaitos poveikiui“ priežastį „Netvari susisiekimo sistema“ bei atsižvelgiant į darnaus judumo skatinimo srityje planuojamas 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos investicijas pagal regioninės priemonės gaires, kurias gali planuoti Kauno regiono plėtros

⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“.

taryba. Kauno regiono plėtros taryba kartu su Kauno regiono savivaldybių vykdomosiomis institucijomis gali planuoti tik šias investicijas: viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas, alternatyviųjų degalų įkrovimo ir (ar) papildymo infrastruktūros plėtra, dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra miestuose ir darnaus judumo miestų planuose numatytų priemonių, prisidedančių prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo, įgyvendinimas. Priemonės remiama veikla sudarys sąlygas Kauno regione Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos rajonų savivaldybių gyventojus ir lankytojus dažniau kelionėms rinktis aplinkai draugiškesnius keliavimo būdus. Priemonės projektų galimi pareiškėjai ir vykdytojai, yra Birštono, Kauno miesto, Kėdainių ir Jonavos rajonų savivaldybių administracijos, nes pėsčiųjų ir dviračių takai yra savivaldybių turtas bei jos yra atsakingos už viešosios infrastruktūros planavimą ir vystymą.

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Pažangos priemonės veiklos – skatinti darnų judumą Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestuose – projektus pasirinkta atrinkti planavimo būdu, vadovaujantis Strateginio valdymo metodikos⁶ 135.2 papunkčiu. Planavimo būdas pasirinktas, nes planuojamais įgyvendinti projektai įgyvendinamos Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytos funkcijos ir veiklos, jie priskirtini savivaldybių institucijoms, jais tiesiogiai prisidedama prie regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ įgyvendinimo ir joje numatytų rezultatų pasiekimo.

VI SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnus vystymasis, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą	Pagal priemonę planuojamuose projektuose bus laikomasi klimato ir aplinkos apsaugos standartų, atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 11 straipsnį, Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Paryžiaus susitarimą ir reikšmingos žalos nedarymo principą. Jokiomis projektų veiklomis nebus daroma reikšmingos žalos 6 aplinkos tikslams (klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie klimato kaitos, tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimo ir apsaugos, perėjimo prie žiedinės ekonomikos,

⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“.

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
		įskaitant atliekų prevenciją ir perdirbimą, oro, vandens ar žemės taršos prevencijos ir kontrolės, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo), nurodytiems 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088, 17 straipsnyje.
2.	Lygios galimybės ir nediskriminavimas	Pagal priemonę planuojamuose projektuose bus užtikrintos lygios galimybės ir nediskriminavimas dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ar kitų aspektų, įskaitant prieinamumo visiems reikalavimo užtikrinimą (paslaugų, infrastruktūros, fizinės ar e. aplinkos sprendimai, informacijos, transporto prieinamumo ir pan.). Pagal priemonę planuojamuose projektuose bus laikomasi universalus produktų (gaminių, paslaugų, transporto, fizinės ar e. aplinkos, infrastruktūros), kuriais gali naudotis visi žmonės kuo platesniu mastu, dizaino, neatsižvelgiant į šių produktų funkcijas. Ypač bus atsižvelgiama į prieinamumo (įskaitant informacines ir ryšių technologijas) užtikrinimą negalia turintiems asmenims Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnyje nurodytomis priemonėmis.
3.	Inovatyvumas (kūrybingumas)	Pagal priemonę planuojamuose projektuose bus vykdomi inovatyvūs viešieji pirkimai, taikomos naujos technologijos, kuriami ar diegiami inovatyvūs sprendimai ir pan.

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

2022–2030 metų regionų plėtros programoje nustatyta, kad priemone planuojama pagal regioninės priemonės gaires bus prisidedama prie poveikio rodiklio: Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas 1 gyventojui – gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas), kuriam nustatytos išankstinės sąlygos: „Savivaldybės tarybos

patvirtintas darnaus judumo mieste planas, kurio parengimas finansuotas 2014–2020 m. ES fondų lėšomis“ ir „Pagal Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo nuostatas parengtas ir patvirtintas viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų vietinės reikšmės keliuose planas iki 2030 m.“. Regioninės priemonės gairėse yra nustatyta, kad kiekvienas projektas turi atitikti savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintą darnaus judumo mieste planą, kurio parengimas finansuotas 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų lėšomis (su visais jo pakeitimais). Taip pat, kad tik įgyvendinant regioninės pažangos priemonės veiklą „Viešosios alternatyviųjų degalų įkrovimo ir (ar) papildymo infrastruktūros įrengimas“, kurios metu bus plėtojama viešoji elektromobilių įkrovimo infrastruktūra, projektas turi atitikti savivaldybių teritorijoje esančiuose vietinės reikšmės keliuose iki 2030 metų numatomų įrengti viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų planus. Priemone nėra planuojama įgyvendinti minėta veikla, t. y. nėra planuojama įgyvendinti projektų, kuriais būtų plėtojama viešoji elektromobilių įkrovimo infrastruktūra. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes pateikiama informacija tik apie Darnaus judumo Birštono mieste planą, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestų darnaus judumo planus, kuriuos arba šiuo metu atitinka arba projektų įgyvendinimo planų teikimo įgyvendinančiajai institucijai (VšĮ Centrinei projektų valdymo agentūrai) metu atitiks priemone suplanuoti projektai, t. y.:

- Darnaus judumo Birštono mieste planas;
- Kauno miesto darnaus judumo planas;
- Kėdainių miesto darnaus judumo planas;
- Jonavos miesto darnaus judumo planas.

VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Priemonės rezultato ir veiklų produkto rodikliai pasirinkti, vadovaujantis regioninės priemonės finansavimo gairėmis.

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektingos rodiklio reikšmės		Siektingos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Skatinti darnų judumą Birštono, Kauno, Kėdainių ir Jonavos miestuose	P.B.2.0058	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	51 655 180,01	38 592 297,00	0 (2024)	47,115 (2029)	Pagal priemone planuojamų projektų duomenis.
	R.B.2.2064	Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	51 655 180,01	38 592 297,00	0 (2024)	52 932 (2029)	Pagal priemone planuojamų projektų duomenis.
	P.S.2.1035	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	50 000,00	42 500,00	0 (2024)	1 (2025)	Pagal priemone planuojamų projektų duomenis.

Regiono plėtros tarybos administracijos direktorė

Simona Stočkienė